

mérgezők gyógymódját. Ezen a téren kidolgozta a gombamérgezési típusok elkülönítését, és a gombamérgezésekkel kapcsolatos tudnivalókat tartalmazó összeállítást, amelyet már tananyagként tanítanak az egyetemeken és szaktanfolyamokon, nemcsak hazai vonatkozásban, hanem ezt külföldön is átvették és elfogadták. Társszerzőként megírta a közkezen forgó, a gombákkal foglalkozók számára alapvető, ismeretterjesztő gombakönyvet, amely az utóbbi két évtized alatt 3 kiadást ért meg. Ezenfelül mint a

Gombaszakoktatási Bizottságnak egyik alapító tagja és két évtizeden át helyettes elnöke, a gombamérgezők leküzdésére eredményes felvilágosító munkát végzett. A Mikológiai és Faanyagvédelmi Szakosztálynak megalakulása óta aktív tagja. Az állami gombaismertető tanfolyamokon a gombamérgezési tananyagrésznek 3 évtizede állandó előadója és vizsgáztatója.

Munkája elismeréseként a Szocialista Munkáért Érdemérem és Árvízvédelmi kormánykitüntetésben, két ízben pedig miniszteri dicséretben részesült.

Szakmai előadások

A szakmai előadások sorát Adamkó József a Mátrai Erdő- és Fafeldolgozó Gazdaság igazgatója nyitotta meg. Képet adott a gazdaság helyzetéről és vázolta műszaki fejlesztésének elképzeléseit.

A Mátrát és a Bükk-hegység nyugati részét magába foglaló közel 87 000 ha kiterjedésű gazdaság viszonylag jó feltártság mellett is jelentős nehézségekkel küzd. Termelő tevékenysége átlagos színvonalú, de ennek tartása a feladatok növekedése és a munkaerő csökkenése mellett problematikus. A képződő fej-

8. ábra. Tízórai Bükkzséken

lesztési alap gyakran nem fordítható a termelőeszközök szintentartására, mert olyan beruházási kötelezettségek keletkeznek, amelyek nélkül a termelés minimális biztonsága is felborulna.

Fejlesztési törekvéseik elsősorban a fatermesztés feltételeinek biztosítására irányulnak korszerűen kiépített csemetekertek fenntartásával, a természetes felújítási lehetőségek maximális kihasználásával, a mesterséges erdősítési mun-

káknak gépesítésével. A fakitermelés fejlesztésére több helyen létesül korszerű alsórakodó, de ezek 1980-ig a vastagfának csupán 30%-át ígértek felkészíteni, a korszerű eljárásra való teljes áttérés csak ez után következhet. Az átmenetet a ma rendelkezésükre álló gépekre szabott félhosszúfás eljárással oldják meg. Legsürgetőbb a fafeldolgozás fejlesztése. A felnémeti üzemet kívánják a gazdaság teljes fűrészelhető anyagának feldolgozására alkalmassá tenni. Ez azonban a gazdaság erejét meghaladó beruházást kíván, ezért részletekben valósítják meg. A múlt évben befejeződött és most bemutatásra vár a készárutér rekonstrukciója. Sok beruházást igényel a dolgozók szociális ellátottságának javítása. Elsősorban a munkásszállítás jelent nagy gondot.

A gondok és nehézségek sokrétűek és nagyok, nagyrészüket megoldása túlmegy a gazdaság hatáskörén. Így például a tehergépjármű és az önálló rakodógép típusváltása országos intézkedést követel. A fejlesztési elgondolások kialakultak, de megvalósításuk igen lassú folyamatnak ígérkezik.

9. ábra. Közelített anyag átrakása hosszúfás szállító szerelvényre

Az ülés vezértémájának, a termelőszövetkezeti erdőgazdálkodás kérdéseinek megvitatását *Gáspár Hantos Géza*, a MÉM Erdőrendezési Főosztály vezetőhelyettese indította el. Részletesen ismertette a termelőszövetkezeti erdőgazdálkodás kialakulását, aminek eredményeként ma a termelőszövetkezetek az ország erdő- és fásítási területének 25%-án, összesen 427 000 ha-on gazdálkodnak. Az erdőgazdálkodásra kijelölt területük megoszlása rendkívül változatos:

— 100 ha területen gazdálkodik	1007 termelőszövetkezet,
101— 400 ha területen gazdálkodik	759 termelőszövetkezet,
401—1000 ha területen gazdálkodik	261 termelőszövetkezet,
1001—2000 ha területen gazdálkodik	50 termelőszövetkezet,
2000— ha területen gazdálkodik	3 termelőszövetkezet.

Ugyanilyen eltérő a gazdálkodás színvonala is. Vannak egészen kiválóan gazdálkodó szövetkezetek, de sajnos nagyon sok még az olyan, amelynek esetében gazdálkodásról sem lehet beszélni. A gazdálkodás színvonalára erősen hat a szervezeti forma és a szakemberellátottság. Ezért vizsgálta e kettőt behatóan az Egyesület Szociálpolitikai Szakosztálya.

Az 1970. évi törvényerejű rendelet az addig kötelező erdőgazdasági szakmai irányítás helyébe a szakember tartást írta elő. A rendelet végrehajtása során el-

értük, hogy ma már a termelőszövetkezeti erdők 66⁰/₀-ában a gazdálkodás saját szakember irányítása alatt folyik. A szövetkezetek 283 000 ha-on 47 erdőmérnököt, 321 erdésztechnikust, 17 faipari technikust és 222 erdészt alkalmaznak.

A saját szakember egymagában azonban a gondokat még nem oldja meg. Megfelelő szervezet hiányában magára maradván gyakran erejét meghaladó feladatok elé kerül. A szervezeti forma fejlesztésének egyik módja az, hogy a Termelőszövetkezeti Területi Szövetségben erdőgazdálkodási szakágazati vezetőt állítanak be. Ez támogatja, irányítja, koordinálja a szövetkezeteknek egyébként önálló erdőgazdálkodását. Mivel operatív szerepe nem lehet, ez csak átmeneti forma a nagyüzemi gazdálkodáshoz. Egyes megyékben közös vállalkozások végzik ugyanezeket a teendőket, de a termelőszövetkezetek megbízásából és több operatív beleavatkozási lehetőséggel. Ez már magában hordja a nagyüzemi gazdálkodás csiráit, tartalmazza egyes kezdeti elemeit. Legfejlettebb formának tartjuk a *Termelőszövetkezeti Önálló Fagazdasági Vállalkozást*. Ebben több szö-

10. ábra. Olasz kistraktor erejét meghaladó munkában

vetkezet társul erdejével közös erdőgazdálkodásra. Ilyen eddig kettő működik Hajdú-Bihar megyében 3000 ha körüli területtel.

A termelőszövetkezeti erdőgazdálkodásnak 1973. évi értékelése azt mutatta, hogy bár fokozatosan javuló, de az országos átlagnál alacsonyabb színvonalon áll. Figyelmeztető ez ha szem előtt tartjuk, hogy ez a szektor a közeljövőben a legdinamikusabban fejlődő. Az 1990-ig terjedő terveink azt mutatják, hogy a termelőszövetkezeti erdők területe elérheti a jelenlegi erdőgazdaságiét, és a gyorsan növekvő fafajok nagyobb aránya folytán fakitermelésének mértéke túl is haladja az erdőgazdaságok jelenlegi termelési volumenét. Sürgető tehát a megfelelő *nagyüzemi gazdálkodási forma mielőbbi kialakítása*. A szakemberellátottságon túlmenően, de talán még annál is jobban követelik ezt a dologi kérdések. Egyik termelőszövetkezet sem gazdálkodik akkora erdőterületen, hogy a termelés volumene lehetővé tenné speciális erdészeti gépek, termelési rendszerek üzemeltetéséhez szükséges gépsorok alkalmazását. Olyan nagyságú fagazdasági egységeket kell létrehozni, amelyek *elsődleges feladata a fatermesztés, fafeldolgozás* és a korszerű technikának, technológiáknak optimális kihasználására alkalmasak.

A közös *nagyüzemi erdőgazdálkodás megteremtése a cél*, de ezt a termelőszövetkezeti demokrácia betartásával, a feltételek megteremtésével fokozatosan,

megfelelő átmenettel kell megvalósítani. A minisztérium behatóan vizsgálja a termelés fejlesztésének lehetőségeit, intézkedéseket hoz annak támogatására, de a társulásra nem hatósági intézkedések, hanem a gazdasági fejlődés fogja kényszeríteni a szövetkezetek tagságát és vezetőit.

Vancsó Jenő a szajlai Búzakalász Mezőgazdasági Termelőszövetkezet elnöke a kedvezőtlen termőhelyi adottságú gazdaságának erdőgazdálkodását ismertette. A 4610 ha ösztérületből 1390 az erdő. Csaknem fele részben cseres, egy ötödében akácos. A gazdaság terepadottságai rendkívül kedvezőtlenek, szántóterületének csaknem fele esett a 17⁰/₀-nál nagyobb lejtésű kategóriába. Komplex talajvédelmi tervük jelentős erdőtelepítést irányoz elő. Ezt az ERTI Mátrafüredi Kísérleti Állomásának segítségével sikerült teljesíteni. Hét év alatt 345 ha telepítés készült, főként Bükkszék község határában. A sikeres erdőtelepítés általános hasznosságán túlmenően ez a termelőszövetkezet mindennapi gazdaságára is kedvezően hat. Az állami támogatásból évről évre megtérül munkabérük és ez

11. ábra. Speciális szövetkezet traktor kötelpályás közlekedésben

a népgazdaság részére nem kidobott pénz, mert szépen növekvő erdőket hoz magával. Eredményeik mellett gondolataikról megemlékezve a *szakmunkásképzés kiterjesztését kérte a termelőszövetkezetekre, az ültetési anyaggal való ellátás hatékonyabb megszervezését, támogatást kért a feltárás és gépesítés előmozdítására, nagyobb segítséget a megtermelt fa értékesíthetőségében*. Elismeréssel szólt az Erdőfelügyelőség szakmai tanácsadásáról, de türelmet kért az akácok átalakításában. Ez túlzottan nagy feladat elé állítja a gazdaságokat, hátrányos helyzetbe hozza a méhészetet és fájuknak hasznosítása egyre biztatóbb.

Führer Ernő a Délzalai Termelőszövetkezetek Műszaki és Szolgáltatási Közös Vállalkozásának igazgatója lapunk idei 7. számában megjelent cikkét kiegészítve számolt be a termelőszövetkezeti erdőgazdálkodásban szerzett tapasztalatairól és a további célkitűzésekről. A zalai szövetkezetek fagazdálkodásának fejlesztésére irányuló koncepcionális terv főbb irányelvei, illetve pontjai: az erdők hármas funkciójának érvényesítése, a telepítések ütemességének elérése, a termelőszövetkezeti csemeteszükséglet nagyobb részének kielégítésére egy-két nagyüzemű csemeteket létrehozása, a bruttó fakitermelésnek 20⁰/₀-os és az iparifatermelésnek legalább 60⁰/₀-os emelése, a korszerűtlen fafeldolgozó üzemek leállítása és a már gazdaságosan működők korszerűsítése, szorosabb kooperáció kialakítása a szövetkezetek között és az erdőgazdasági vállalatokkal, gra-

vitációs MÁV rakodók kialakítása, szakemberellátottság növelése, megyén belüli szakmunkásképzés, 1000—3000 ha közötti üzemnagyságok kialakítása esetleges társulások révén, az üzemek tevékenységének nagyobb mértékű összehangolása a közös vállalkozáson keresztül.

A termelőszövetkezetekben dolgozó erdészeti szakemberek élet- és munkakörülményeiről dr. Halupa Lajosné tudományos főmunkatárs, a Szociálpolitikai Bizottság vezetője adott ismertetőt annak a kérdőíves felmérésnek az adatai alapján, amelyet az Elnökség kezdeményezésére a folyó évben végeztek. A felmérés számos érdekes részletet tárt fel, ezért a beszámolót külön közöljük.

A termelőszövetkezeti erdőgazdálkodással kapcsolatos előadások sorát dr. Speer Norbert az ERDÉRT Vállalat vezérigazgatója zárta. Vázolta azokat az intézkedéseket, amelyekkel a Vállalat a termelőszövetkezetek leterheletlen munkaerőkapacitásának foglalkoztatására, hasznosítatlan faanyaguknak a nép gazdaság vérkeringésébe hozatalára törekszik. Részleteiben ő is lapunk idei 7. számában fejtette ki eddigi tevékenységüket. A miniszter elé terjesztett javaslata szerint a Vállalat 1975. január 1-től folyamatosan növelni kívánja a termelőszövetkezeti erdőkből kikerülő fatermékek felvásárlását a termelőszövetkezeti társulások, a Tsz Kereskedelmi Vállalat, a TÁSZI útján kötött megállapodások alapján. Az árjegyzéki áron felül rögzített felvásárlási jutalékkal kívánja érdekeltté tenni a tevékenységben résztvevő szövetkezeti szerveket. A felvásárlási tevékenységből keletkező nyereséget megosztani kívánja a társulásokkal és szövetkezetekkel. Nyugdíjas erdészek és egyéb fakitermelési szakemberek bevonásával szakmai támogatást kíván adni az erdővel rendelkező termelőszövetkezeteknek. A kedvezőtlen földrajzi helyzetben levő termelőszövetkezetek hátrányát fuvar költségvisszatérítéssel kívánja kiegyenlíteni.

Dr. Halupa Lajosné:

634.0.32

A TERMELŐSZÖVETKEZETEKBE DOLGOZÓ ERDÉSZETI SZAKEMBEREKRE VONATKOZÓ SZOCIÁLPOLITIKAI FELMÉRÉS EREDMÉNYEI

Az Országos Erdészeti Egyesület Szociálpolitikai Bizottsága az Elnökség kezdeményezésére, folyó évben kiemelt feladatként kezelte a termelőszövetkezetekben dolgozó emberek élet- és munkakörülményeinek megismerését. Az ehhez szükséges információt kérdőívek segítségével szereztük meg. A MÉM Erdőrendezési Főosztálya 1974. március 1-i adatai szerint 691 erdészeti szakember dolgozik e területen, és 323 főtől, az összes dolgozó 47⁰/₀-ától kaptunk értékelhető kérdőívet. Ezt a jó arányt mindenek előtt az erdőrendezőségi és erdőfelügyelő-ségi tagtársainknak köszönhetjük, akik személyesen foglalkoztak a kérdőívek sorsával.

SZEMÉLYI MEGOSZLÁS

A megkérdezettek 29⁰/₀-a 30 évnél fiatalabb, 85⁰/₀-a 20 és 55 év között van. Figyelemre méltó, hogy a dolgozók 34⁰/₀-át a 26 és 35 év közöttiek képezik. 56 és 60 év között van a választ adók 6⁰/₀-a és 7⁰/₀-uk nyugdíj korhatáron felüli. Ők többnyire a nyugdíj mellett végzik ezt a munkát.